

Read the full book on: 10.1787/persp_glob_dev-2013-en

Výhľady globálneho vývoja na rok 2013. Priemyselné politiky v meniacom sa svete

Zhrnutie v slovenčine

- V posledných dvoch desaťročiach došlo k posunu ťažiska svetového hospodárstva do Ázie a na juh. Rast HDP vo veľkých a ľudnatých krajinách so stredným príjmom podstatne prekonáva rast HDP v krajinách OECD už od polovice deväťdesiatych rokov minulého storočia.
- Napriek obavám týkajúcim sa nedávneho spomalenia je toto presúvajúce sa bohatstvo štrukturálnym javom, ktorý bude pokračovať aj v budúcnosti a formovať hospodársky rozvoj.
- V tomto kontexte väčšina rozvojových krajín zlepšila svoje makroekonomické riadenie a začala uplatňovať priemyselné politiky s cieľom vyriešiť dlhodobé štrukturálne otázky.

Posun v svetovom hospodárstve predstavuje pre politických činiteľov v rozvojových krajinách konkurenčné príležitosti a výzvy. Nové formy priamych zahraničných investícií a presun činností s vysokou pridanou hodnotou, ktoré sa predtým nachádzali v pokročilých krajinách, otvárajú príležitosti na učenie, inovácie, nové činnosti a vstup do nových odvetví. Rast „stredných tried“ zároveň otvára nové spotrebiteľské trhy. Vývoj výrobkov a služieb upravených pre týchto nových spotrebiteľov a prispôsobenie existujúcich riešení miestnym potrebám by mohli stimulovať diverzifikáciu a modernizáciu domácej produkcie. Konkurencia je však silná a rastie, takže motivuje spoločnosti k tomu, aby rýchlo zvyšovali svoje inovačné schopnosti, ak chcú osloviť nových zákazníkov.

Využitie týchto príležitostí a úspešné zvládnutie týchto výziev závisí od niekoľkých činiteľov, medzi ktoré patrí prirodzená výbava krajín, ich veľkosť, úroveň integrácie na svetových trhoch a politické prístupy. Hospodárstva bohaté na prírodné zdroje napríklad ťažia z rastúcich výmenných relácií, ale tiež čelia ťažkostiam pri investovaní do nových činností, podporovaní produkcie a diverzifikovaní vývozu. Niektoré z týchto krajín sa snažia lepšie využívať príjmy na financovanie priemyselného a regionálneho rozvoja. Okrem toho by malé hospodárstva integrované do svetových hodnotových reťazcov mohli využiť nové formy priamych zahraničných investícií a napojiť sa na miestne hospodárstvo, pokiaľ uplatnia efektívne politiky v oblasti infraštruktúry a zručností. Veľké hospodárstva zase ťažia z rastúceho domáceho dopytu ako zdroja rastu a tiež sa snažia nájsť nové formy partnerstva so zahraničnými spoločnosťami s cieľom zlepšiť presun technológií do domácich spoločností.

Od minulého desaťročia sa veľa rozvojových krajín znova zaujíma o priemyselné politiky. Usilujú sa rozrôzniť svoje činnosti a vstúpiť do nových odvetví, ako aj zmodernizovať domácu produkciu. Transformácia výrobných štruktúr sa čoraz častejšie považuje za súčasť ich stratégií dosahovania udržateľného a inkluzívneho rastu. Krajiny ako Brazília, Čína, India a Južná Afrika používajú na financovanie a podporu inovácií a modernizáciu produkcie v prioritných oblastiach systémy ako sektorové technologické fondy a verejné obstarávanie. Tieto krajiny okrem toho podporujú zakladanie nových firiem, najmä začínajúcich podnikov v oblasti informačných a komunikačných technológií. Niektoré krajiny, ako napríklad Brazília, Maroko a India, čoraz častejšie využívajú priame zahraničné investície ako nástroj na podporu inovácií a priemyselnej modernizácie tak, že podporujú nové formy prepojenia medzi nadnárodnými spoločnosťami a miestnymi firmami a radšej sa usilujú pritiahnúť znalostnejšie činnosti, ktoré dokážu zabezpečiť väčší presun do domáceho hospodárstva. Iné krajiny zasa skúmajú nové spôsoby posilňovania konkurencieschopnosti existujúcich firiem tak, že podporujú rozvoj zoskupení a posilňujú prepojenia smerom dozadu a dopredu. Úsilie o udržateľný rozvoj napokon vytvára ďalšie príležitosti, pokiaľ ide o nové technológie a obchodné modely nezatažujúce životné prostredie.

Rozvojové krajiny čelia pri príprave a uplatňovaní politik priemyselného rozvoja niekoľkým prekážkam, a to najmä v oblasti zručností, financovania inovácií a MSP, ako aj materiálnej a nemateriálnej infraštruktúry. Väčšina z nich navrhuje nové stratégie, zoskupujúce investície do balíkov s cieľom vyriešiť rôzne obmedzenia a využiť synergie medzi verejnými opatreniami v rôznych oblastiach. Zameriavajú sa najmä na:

- Kvalifikovaná pracovná sila je nevyhnutná na modernizáciu priemyslu, lebo podporuje inovácie a pomáha krajinám postúpiť v svetových hodnotových reťazcoch. Vyššie investície do vzdelania však nezaručujú, že nadobudnuté zručnosti budú skutočne zodpovedať potrebám výrobných štruktúr, ani že ľudské zdroje sa budú produktívne využívať.
- Investovanie do inovácií, zakladanie nových firiem a zvyšovanie produktivity v MSP často obmedzuje slabé financovanie. Verejné finančné inštitúcie, najmä rozvojové banky, zvyšujú na uvedených frontoch svoju podporu.
- Najväčšou brzdou rastu konkurencieschopnosti zostávajú medzery v infraštruktúre (asi 60 % svetovej infraštruktúry sa nachádza v krajinách s vysokým príjmom, 28 % v krajinách so stredným príjmom a 12 % v krajinách s nízkym príjmom). S cieľom urobiť pokrok rozvojové krajiny uznávajú, že treba nielen viac investovať do infraštruktúry, ale aj zlepšiť rozhodovanie v tejto oblasti.

Využívať príležitosti a riešiť problémy v oblasti výroby je nevyhnutné. Ale priemyselné politiky ako také nie sú zárukou úspechu. Sú potrebné zdroje na ich uplatnenie, dlhodobá vôľa, možnosti v oblasti ich presadenia a monitorovanie. Dôležitá je aj koordinácia opatrení vo viacerých oblastiach a možnosť preorientovať ich, ak nedôjde k dosiahnutiu cieľov. Veľa rozvojových krajín čelí silnému vnútornému tlaku, ktorý bráni potrebným zmenám alebo ich oddiaľuje. Keď totiž ceny surovín stúpajú, stimuly na rozvoj nových činností bývajú nízke. Riziko zlyhania priemyselných politik je navyše vysoké: informačné asymetrie znižujú schopnosti štátneho plánovania, vlády čelia prekážkam pri rýchlej úprave opatrení a stiahnutie podpory je obťažné, keďže lobisti by sa snažili zmene zabrániť. Súvisiace riziko môžu pomôcť znížiť inštitúcie s posilnenými kompetenciami a systémy riadenia stimulov založené na výkonnosti.

Priemyselná politika nesmierne závisí od kontextu a času. Medzi spoločné požiadavky na prípravu a uplatnenie priemyselných politík v rozvojových krajinách však patria: i) lepšia schopnosť vytvárať a spracovávať informácie na určenie diagnózy a ukazovateľov výkonnosti, ii) priestor na dialóg so súkromným sektorom s cieľom zakladať partnerstvá a vytvárať investičné synergie a iii) koordinačné možnosti s cieľom zosúladiť opatrenia na všetkých vládných úrovniach a v rôznych oblastiach vrátane zručností, infraštruktúry a dlhodobého financovania. Pri príprave a uplatňovaní priemyselných politík by sa tak mohlo vychádzať zo štruktúrovaného politického dialógu medzi seberovnými, keďže krajiny by sa naučili uplatňovať politiky systémom pokusu a omylu a pomocou výmeny znalostí s ostatnými.

V 1. kapitole tejto správy sa uvádza zhrnutie doterajšieho javu presúvajúceho sa bohatstva a 2. kapitola skúma rôzne kanály, ktorými ovplyvňuje rozvojové hospodárstva. V 3. kapitole sa opisuje obnovený záujem o priemyselnú politiku v rozvojových krajinách a v 4. kapitole sa uvádzajú hlavné problémy, ktorým rozvojové krajiny čelia pri uplatňovaní takých politík. V 5. kapitole sa analyzujú nesúlady v oblasti zručností v rozvojových krajinách a stratégie na ich odstránenie. V 6. kapitole sa opisujú ťažkosti, ktorým čelia MSP v rozvojových krajinách a netradičné sektory pri získavaní financií, a nové stratégie ich riešenia. V 7. kapitole sa rozoberá stagnácia infraštruktúry a spôsoby zlepšovania riadenia cyklu tvorby politiky a v 8. kapitole sa uvádzajú politicko-hospodárske problémy pri uplatňovaní priemyselných politík.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2012), *Perspectives on Global Development 2013. Industrial Policies in a Changing World*, OECD Publishing.

doi: [10.1787/persp_glob_dev-2013-en](https://doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2013-en)